

5. АВТОРСЬКІ ПРОГРАМИ ТА ПРОЕКТИ

Катерина Анатоліївна Зимовська,

учитель зарубіжної літератури
та англійської мови Ірпінського закладу
загальної середньої освіти
(вечірньої форми) II–III степенів,
м. Ірпінь

УДК 37.015.031:374.7.091

РОЗВИТОК САМОСТІЙНОСТІ УЧНІВ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ В ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ВЕЧІРНЬОГО ТИПУ (Авторський проект на прикладі навчальних занять з англійської мови)

Зосереджено увагу на отриманні середньої освіти молодими людьми, які за певних умов вступають на навчання до вечірніх закладів загальної середньої освіти (ЗЗСО). Автор з метою мотивації освітнього процесу застосовує активні технології, що надають можливість зацікавити учнів, а саме: диференційований та індивідуальний підходи з опорою на самостійність кожного. Вважаємо за необхідне формувати бажання вивчати зарубіжну літературу та англійську мову, запроваджуючи індивідуальний підхід до кожного учня. Завдяки цьому автор налагоджує взаємозв'язок «учитель – учень» та «учень – учитель».

Ключові слова: освітній процес, самостійність отримання знань, продуктивна освітня діяльність.

Автор статті звертає увагу на отримання середнього освіти молодими людьми, які за певних умов вступають на навчання до вечірніх закладів загальної середньої освіти (ЗЗСО). Автор з метою мотивації освітнього процесу застосовує активні технології, що надають можливість зацікавити учнів, а саме: диференційований та індивідуальний підходи з опорою на самостійність кожного. Вважаємо за необхідне формувати бажання вивчати зарубіжну літературу та англійську мову, запроваджуючи індивідуальний підхід до кожного учня. Завдяки цьому автор налагоджує взаємозв'язок «учитель – учень» та «учень – учитель».

Ключевые слова: образовательный процесс, самостоятельность получения знаний, продуктивная образовательная деятельность.

The author of this article draws attention to the process when young people, who are under difficult circumstances, get secondary education in evening secondary schools. Being a creative person, the author with the aim of motivating these students to study finds out the possibility to interest the students in his subject (English language), namely differentiated and individual approaches based on the independence of everyone. Using these approaches, he finds the relationship "teacher-student" and "student-teacher".

Key words: educational process, independence of knowledge acquisition, productive educational activity.

*Те, що я чую, я забуваю.
Те, що я бачу, я пам'ятаю.
Те, що я роблю, я розумію.
Конфуцій*

Головна мета самостійної діяльності полягає в тому, щоб розвинути самостійність учнів, навчити самостійно здобувати знання, творчо мислити, що сприяє їхній підготовці до життя. Самостійну діяльність на заняттях з англійської мови можна використовувати не лише для засвоєння нового матеріалу, а й під час повторення, закріплення та перевірки якості отриманих знань та вмінь, виконання домашніх завдань.

Форми організації самостійних робіт різних рівнів складності, що вимагають повноти знань, глибини узагальнень та висновків, розумових і практичних дій, мають більші освітні можливості (порівняно зі звичайними завданнями фронтального характеру).

Види та форми самостійної діяльності

Відповідно до особливостей мовної діяльності учнів, самостійну освітню діяльність можна організувати у рецептивній та репродуктивній формах. Прийнято виокремлювати три етапи самостійності, які проходить учень у процесі її формування: 1) репродуктивно-наслідувальний; 2) пошуково-виконавчий; 3) творчий.

Таким чином, можна виділити три види самостійної діяльності учнів, що будуть корисними та більш ефективними в процесі вивчення іноземної мови: 1) відтворювальна самостійна діяльність (за зразком і аналогією); 2) самостійна діяльність реконструктивного характеру; 3) творча самостійна діяльність.

За низького рівня володіння іноземною мовою (що є звичним явищем навіть для учнів випускних класів вечірньої форми) основні види самостійної діяльності – це відтворення і перетворення за зразком та аналогією. Вони сприяють формуванню репродуктивно-наслідувальної та пошуково-виконавської навчальної самостійності учнів. Це формує засади для переходу на середній та вищий рівні самостійності, тобто до творчого виду. Формування репродуктивно-наслідувальної самостійності передбачає активізацію елементарних психічних функцій: спостереження, сприйняття, осмислення, аналізу та порівняння, розпізнавання, зіставлення, виокремлення та запам'ятовування істотних ознак об'єкта. Відповідно до результатів самостійної діяльності відтворюючого виду, учні набувають вміння прийняти навчальне завдання, усвідомити послідовність його виконання, накопичити опорні факти і способи дій, виконувати завдання раціональним способом, адекватно оцінювати результати власної діяльності.

Відтворюючі самостійні роботи за зразком *необхідні для запам'ятовування способів дій* у конкретних ситуаціях, формування умінь та навичок, а також для їх засвоєння. Під час виконання завдань цього типу, діяльність учнів не зовсім самостійна, оскільки самостійність обмежується простим відтворенням, повторенням дій за зразком. Роль такої діяльності досить значна. Вона формує підґрунтя для самостійної діяльності учня. Роль учителя полягає в тому, щоб для кожного учня визначити оптимальний обсяг виконання завдань. Наведемо приклади відтворювальних самостійних робіт *за зразком*:

– *знайдіть* у тексті слова з ідентичними буквами (звуками), ідентичні граматичні явища чи відповідні речення;

– *побудуйте* речення за зразком;

– *відтворіть* діалог;

– *сформулюйте* висловлювання за зразком.

Приклади відтворюючих самостійних робіт *за аналогією*:

– *складіть* діалог, подібний до запропонованого;

– *сформулюйте* висловлювання, подібне до запропонованого (у завданнях такого типу, де учні відступають від зразка, є елементи творчості);

– *знайдіть* у тексті слова конкретної групи;

– *знайдіть* у тексті граматичні явища, аналогічні вивченим (наприклад, дієслова в минулому часі).

Самостійна діяльність реконструктивного характеру дає змогу на основі раніше отриманих знань самостійно знайти конкретні способи розв'язання завдань. Самостійні роботи такого типу сприяють осмисленому перенесенню знань у типові ситуації, виробленню вмінь аналізувати події, явища, факти, формуванню прийомів і методів пізнавальної діяльності. А також сприяють розвитку внутрішніх мотивів пізнання, створюють умови для розвитку розумової активності учнів. Наприклад:

– знайдіть у тексті слова вихідна форма яких задана;

– знайдіть у тексті подані нижче дієслова, які стоять у майбутньому (теперішньому, минулому) часі;

– змініть подане речення, текст, діалог, висловлювання (це проміжна ланка між завданнями копіювального і творчого характеру).

Творчі самостійні роботи є більш ефективним типом самостійної діяльності учнів, що дає їм змогу отримувати принципово нові знання, зміцнити навички самостійного пошуку знань. Психологічні дослідження підтверджують, що розумова діяльність учнів під час розв'язання проблемних, творчих завдань аналогічна розумовій діяльності творчих і наукових працівників. Творчі самостійні роботи є ефективними засобами в цьому контексті формування творчої особистості. Варіантами самостійних робіт творчого характеру можуть бути такі:

– складіть речення з поданими словами, граматичними явищами;

– складіть діалог (розповідь);

– підготуйте проектну роботу/мультимедійну презентацію.

Обов'язковою умовою успішності навчальної роботи є увага. Самостійна діяльність сприяє розвитку таких властивостей, як сконцентрованість, стійкість, зосередженість, що забезпечує чітке і яскраве сприйняття та розуміння навчального матеріалу, а також більш швидке його запам'ятовування і збереження в пам'яті на тривалий час. Розвитку уваги сприяє чітке розуміння учнем навчального матеріалу, знання способу виконання вправ. Так, під час виконання групових вправ вчитель може запропонувати такі завдання:

– заповніть пропуски в тексті запропонованими в дужках словами і словосполученнями;

– перегляньте запропоновані слова та словосполучення і поєднання слів, відтворіть їх, уточніть їх значення;

– прочитайте речення з пропусками, уявіть собі, про що йдеться;

– подумайте, що може означати пропущене слово і до якої частини мови воно належить, спираючись на значення сусідніх слів (якщо перед пропуском стоїть артикль або артикль з прикметником, а після пропуску – дієслово, то пропущене слово є іменником. Якщо перед пропуском стоїть іменник, особовий займенник або прислівник, то можна припустити, що пропущено дієслово).

На основі виконання однотипних завдань з чіткою покроковою інструкцією, учні самостійно подумки виділяють більш суттєві елементи діяльності, відокремлюють їх від другорядних, виявляють загальний зразок дії. Він охоплює:

– *прогнозування* змісту речення, де мають бути заповнені пропуски;

– *розуміння* значущості пропущеної лексичної одиниці на основі її найближчого оточення;

– *вибір потрібної лексичної одиниці* та її граматичне оформлення відповідно до змісту;

– *осмислення* отриманого речення загалом.

Використовуючи прийоми абстрагування, учні звертаються не до конкретного, а до абстрактного зразку, приходять до оволодіння усвідомленим прийомом навчальної діяльності. Освітня діяльність учня починає виходити за межі відтворювальної та наближається до творчого процесу.

Ефективним постає використання абстрактних зразків у вигляді схем діалогу та моделей зв'язного висловлювання. Діяльність учнів містить більш творчий характер. Таким чином, у процесі розвитку самостійності відбувається розвиток реальних творчих можливостей учнів, накопичення досвіду творчої діяльності.

Для організації самостійної діяльності учнів вечірньої форми потрібно спеціально розроблено дидактичні матеріали диференційованого характеру (вправи, картки, завдання для парної та групової роботи, кінофрагменти, відеозапис). Завдяки їм учні отримують можливість виконувати достатню кількість дій та операцій, необхідних для формування та вдосконалення мовних і мовленнєвих умінь, а також розвитку уваги, мислення, пам'яті тощо.

Окрім цього, у процесі підготовки до занять недостатньо використовувати лише ті матеріали, що входять до підручника чи навчально-методичних комплексів. Підручники та навчальні посібники переважно зорієнтовані на пересічного учня, попри те, що кожен класний колектив – це не лише учні різного віку та соціального статусу. Зазвичай набір до вечірньої форми навчання відбувається постійно, тому з деякими учнями вчитель має можливість працювати з початку навчального року та досягти певного результату. Однак завжди є частина учнів, які розпочинають навчання вечірньої форми посеред навчального семестру або наприкінці навчального року. Часто навчати таких учнів доводиться «з нуля». Корисними у таких випадках є

різні схеми, плакати, додаткові тексти для аудіювання, картки для парної роботи та взаємоконтролю.

З метою формування репродуктивно-наслідувальної самостійності бажано скласти матеріал так, щоб учні не лише знали, як потрібно виконати завдання, а й отримали можливість здійснити контроль за правильністю виконуваних дій за допомогою ключів. Для самостійної діяльності *відтворювального* виду корисні такі вправи: «Слухай і повторюй», розучування пісень та віршів під фонограму, вправи, записані на CD, для розвитку навичок читання вголос. Для розвитку здатності до імовірнісного прогнозування під час аудіювання і читання важливо, щоб вправи забезпечували часту повторюваність мовного матеріалу, а також містили завдання, що стимулюють учнів до аналітичної діяльності, наприклад:

– прослухайте початок фрази та закінчіть її;

– вставте пропущені в діалозі репліки;

– придумайте продовження розповіді тощо.

Диференційований підхід

Самостійна діяльність учнів на занятті з іноземної мови може мати загальний, диференційований (індивідуальний) або змішаний характер.

Загального характеру вона набуває тоді, коли учням пропонують однакове для всіх завдання. Це може бути твір на одну й ту саму тему, читання одного й того ж тексту, виконання ідентичних вправ. Проте, як зазначалося раніше, учнівський контингент є різним за рівнем підготовки, тому в умовах вивчення англійської мови проблематично використовувати самостійні роботи загального характеру.

Безперечним фактом є різний ступінь підготовки учнів вечірньої форми навчання. Диференціація у навчанні іноземної мови переважно ґрунтується не на індивідуальних особливостях особистості учня, а лише на індивідуальних проблемах в його знаннях. До того ж, потрібно пам'ятати про головне – здатності учнів до вивчення іноземної мови не однакові: одним вона дається легко, іншим – з великими труднощами. Необхідно зазначити і той факт, що навчальний матеріал на різних етапах навчання може засвоюватися учнями одного і того ж класу по-різному: одні легко засвоюють лексику завдяки добре розвиненій механічній пам'яті, а інші – мають більш розвинене слухове сприйняття, тому успішно виконують завдання з аудіювання. Окрім цього, всі ми маємо різний склад мислення. Вивчення інтересів і схильностей учнів, їх навчальних можливостей, а також аналізування перспектив розвитку цих можливостей, мають слугувати постулатом у диференційованому підході до навчання іноземної мови.

Таким чином, учням можна запропонувати групі (індивідуальні) диференційовані завдання – полегшені або ускладнені варіанти текстів для читання, вправи різного ступеня складності, додаткові завдання для окремих учнів (груп учнів) після виконання ними єдиного для всіх обов'язкового мінімуму. Для здійснення диференційованого підходу під час контролю читання вчителю необхідно вирішити низку організаційних питань, а саме необхідно: 1) розділити

клас умовно на підгрупи, які мають приблизно однаковий рівень підготовки; 2) мати психологічну характеристику класу, у якій має бути зазначено рівень розвитку тих індивідуально-психологічних особливостей учнів, що зумовлюють успішність оволодіння читанням іншомовних текстів (пам'ять, мислення, увагу, рівень загального розвитку).

Диференціація та індивідуалізація самостійної діяльності учнів на занятті надає можливість:

- *по-перше*, розвивати пізнавальні здібності та мовні вміння всіх учнів з урахуванням їх здатності до навчання англійської мови;
- *по-друге*, активізувати здатність до навчання в учнів, у яких вона є;
- *по-третє*, запобігати відставанню слабо встигаючих учнів.

Працюючи з текстом на занятті з іноземної мови, можна запропонувати учням такі різнорівневі завдання: сильнішим учням – переказати текст; середнім учням – виділити та передати основну інформацію за ключовими словами; слабким – відповісти на запитання.

Ефективним може бути використання карток і роздаткового матеріалу для вивчення граматичного матеріалу. Наприклад, під час засвоєння Present Perfect можна взяти картинку «Літо» і запропонувати такі завдання:

- *сильні учні* повинні розповісти про те, що діти робили влітку (дієслова у формі інфінітиву вписані на дошці);
- *середні* мають скласти речення за картками: вставити пропущене дієслово в потрібній формі;
- *слабкі* учні працюють з картками, де потрібно поставити дієслово в формі Participle 2 (дієслова подано в кінці речення).

У результаті такого розподілу завдань всі учні будуть працювати з тією самою картинкою, проте виконувати різні за складністю завдання. Таким чином, відпрацьовуючи граматичні явища за подібною методикою, учні засвоюють знання на доступному для них рівні.

Групова діяльність учнів

У процесі вирішення питання про організацію навчальної діяльності учнів вечірньої форми навчання на занятті з іноземної мови корисним буде використання групової форми. Для організації групової форми навчання необхідно підготувати спеціальні картки із завданнями, що нададуть можливість залучити до активної мовної діяльності всіх учнів класу, забезпечити оперативний контроль за роботою кожного, ефективно управляти діяльністю всього класу.

Так, клас ділять на дві групи: жителів мегаполіса і мешканців сільської місцевості. Усередині кожної групи 3–4 осіб отримують картку з опорними словами. Після цього відбувається ефективне обговорення теми «City VS Country: where's the better place to live?» (додаток 1)

Представники груп готують повідомлення на запропоновану тему: розповідають про життя в місті та сільській місцевості. Учні зі слабкою підготовкою мають можливість скористатися прикладами з таблиці для складання короткого висловлювання.

У процесі групової діяльності в учнів формується відповідальність за доручену справу, виникає почуття взаємодопомоги. Працюючи в групах, учні навчаються аргументувати власну точку зору, логічно будувати висловлювання. Поступово зникає страх говорити у тих, хто раніше відчував боязнь, невпевненість в собі, сором'язливість. Однак головним фактором є те, що групова діяльність вчить учнів самостійності.

Групова самостійна освітня діяльність в умовах вивчення іноземної мови може бути ефективною за умови здійснення диференційованого підходу до груп учнів різного рівня навченості. Найпростіший випадок реалізації такого підходу: використання додаткових матеріалів для учнів зі слабкою мовною підготовкою під час виконання завдання, єдиного для всієї групи. Наприклад, у процесі роботи в парах зі слабким учнем, який ставить запитання, йому видають схему питального речення і варіанти початку відповідних запитань англійською мовою.

Також успішною є групова робота в процесі повторення певної теми. Зазвичай учні, які часто пропускали заняття, але виконували завдання вдома, та мають середній/високий рівень мотивації, люблять такі групові заняття – круглі столи, семінари, обговорення. Вони можуть не лише показати себе, а й оцінити інших учнів.

Повторюючи тему «Свята англійських країн» можна освітню діяльність на занятті організувати так. Учитель заздалегідь роздає учням назви 3–4 свят (залежно від кількості учнів). Кожен має обрати свято та підготувати вдома цікаві факти про нього. Таким чином, формуються групи з 3–4 учнів. Потім кожна група сідає разом. За 15–20 хвилин вони мають обговорити обране свято, намагаючись зібрати всю інформацію. Крім того, вони повинні придумати запитання про інші свята. Потім організовується обговорення. Кожна група ставить запитання іншим командам і відповідає на запитання інших про своє свято. Команда отримує по 1 балу за кожне питання і по 2 бала за кожну правильну відповідь. Таким чином, відбувається узагальнення матеріалу, вдосконалюються вміння усного мовлення. Учитель тут виступає в ролі організатора. Він має слідкувати за тим, щоб під час обговорення в групах учні говорили англійською мовою. Можна знімати бали, якщо учні переходять на рідну мову. Також необхідно контролювати, щоб всі члени групи брали участь в обговоренні. Таку і подібну освітню діяльність під час повторення можна організувати практично з будь-якої теми. Обговорення в малих групах дає змогу всім учням, зокрема більш слабким або тим, хто соромиться виступати перед класом, говорити англійською мовою.

Самоконтроль та самокорекція

Важливу роль у становленні самостійності учнів відіграють *самоконтроль* та *самокорекція*. Для розвитку самоконтролю та самокорекції під час вивчення іноземної мови потрібно надавати учням можливість перевірити власну роботу, звірити її зі зразком. Таким чином, постає проблема ставлення вчителя до

помилки. На нашу думку, в процесі вивчення іноземної мови помилки є неминучими. Потрібно надати учням можливість самостійно виправити помилки. У такому разі в процесі навчання помилка стає не гальмівним чинником, а розвивальним.

Розвитку вмінь самоконтролю сприяє взаємоконтроль. Навчившись помічати помилки в мовленні інших, учні краще зможуть контролювати власну мовну діяльність. Ми широко застосовуємо взаємоконтроль на заняттях у старших класах. Це взаємоконтроль в парах, коли учні перевіряють одне в одного домашнє завдання, самостійну роботу або взаємоконтроль в малих групах (наприклад, під час перевірки вміння переказувати текст). Спочатку перед класом виступає один сильний учень, що слугує своєрідним зразком для виступу. Потім учні разом з учителем обговорюють його розповідь, після чого клас учні діляться на малі групи і слухають розповіді один одного. Учитель може переходити від групи до групи. Якщо у вчителя склалися хороші довірливі відносини з класом, якщо вдалося створити робочу ділову атмосферу на занятті, то учні серйозно ставляться до цього виду освітньої діяльності, намагаються об'єктивно оцінювати товаришів. З одного боку, така діяльність дає змогу збільшити час мовної практики, тому що одночасно говорять кілька учнів, а з іншого – це сприяє розвитку самоконтролю.

Метод проектів

Метод проектів – це комплексний навчальний метод, що дає змогу індивідуалізувати освітній процес, проявляти учням самостійність в плануванні, організації та контролі власної діяльності.

Метод проектів надає можливість учням проявити самостійність у виборі теми, джерел інформації, способі її викладу та презентації. Проектна методика дозволяє вести індивідуальну роботу з темою, що викликає більший інтерес у кожного учасника проекту, що сприяє підвищенню мотивації та активності учнів. Завдання методу проектів полягає в тому, щоб навчити учнів:

– *здобувати* знання самостійно, вміти використовувати ці знання для розв'язання пізнавальних завдань;

– *здобувати* комунікативні навички та вміння, тобто вміння працювати в різноманітних групах, виконуючи різні соціальні ролі;

– *користуватися* дослідними методами: збирати необхідну інформацію, факти, вміти їх аналізувати, висувати гіпотези, робити висновки.

Під час застосування методу проектів на заняттях з англійської мови доцільно застосовувати такі види проектів:

– *інформаційні* – спрямовані на навчання ціле-спрямованого збирання інформації, її аналізу та використання;

– *дослідницькі* – вимагають чіткого визначення загальної проблеми дослідження головної мети, конкретних задач і методів їх розв'язання;

– *ігрові* – передбачають виконання ігрових ролей у моделях/ситуаціях, що об'єднуються загальною ідеєю;

– *творчі* – діяльність учасників спрямована на те, щоб створити оригінальне есе або вірш, вигадати казку або оповідання, малюнок, колаж тощо;

– *практичні* (практично-орієнтовані) – кінцевим продуктом таких проектів може бути газета, оформлений стенд, суспільна акція тощо.

Виконання проектних завдань дає учням змогу бачити практичну користь від вивчення іноземної мови, наслідком чого є підвищення інтересу до цього предмету. У цій системі освітнього процесу широко використовують мимовільне запам'ятовування лексичних засобів і граматичних структур. У ході вирішення проблемних завдань, стимулюється розвиток творчого мислення, уяви.

Проект здійснюється за певною схемою:

– підготовка (вивчення індивідуальних здібностей, інтересів кожного учня, вибір теми проекту та формулювання проблеми);

– організація учасників проекту (формування груп учнів);

– виконання проекту (пошук нової додаткової інформації, її обговорення та документування);

– презентація проекту (захист власного проекту, виступ перед іншими учнями);

– підведення підсумків проектної діяльності. Для забезпечення сконцентрованої уваги, зміст матеріалів має відповідати віковим особливостям учнів, бути доступним і цікавим для них.

У матеріалах для самостійної проектної діяльності можна використовувати країнознавчу інформацію, доступну для засвоєння учнями різного віку та рівня підготовленості. Це дає змогу пробудити інтерес до культури народу країни, яку вивчають. Таким чином, можна організувати проектну діяльність, присвячену Дню Європи в Україні (в Україні щорічно святкується у третю суботу травня). Учні заздалегідь обирають країну, яка їм подобається та готують невеличкі проекти про те, що їм цікаво та чим би вони хотіли поділитися. Це можуть бути цікаві факти з історії про певну країну, відомих постатей, стереотипи про різні національності, національну кухню тощо. Окрім доповіді, підкріпленої візуальним матеріалом (картинки, фото, ілюстрації, мультимедійні презентації), учні також готують запитання для перевірки уважності однокласників. Таким чином, учні отримують можливість висловити власні ідеї у зручній для них, творчо продуманій формі, розширити власний світогляд, дізнатися щось нове в цікавій невимушеній формі.

Окрім того, метод проектів можна вдало поєднати у два предмети – *англійську мову* та *історію рідного краю*. Під час вивчення теми «Art» у 12 класі можна обговорити різні види мистецтва та видатних діячів. На заключному етапі цієї теми можна організувати групову проектну діяльність, під час якої учні будуть досліджувати культуру спадщину свого міста або регіону. З огляду на власний досвід можна сказати, що Київщина та Приірпіння тривалий час були культурним осередком, тому тут жили або часто відпочивали

відомі письменники (М. Булгаков, П. Тичина, М. Рильський, В. Сосюра, О. Вишня, Л. Закордонець), художники (Б. Піаніда, М. Донцов), режисери (Л. Биков) та зірки сучасності (С. Лобода).

Завданням першої групи було: зібрати інформацію про видатних письменників. Друга група готувала доповідь про художників Приірпіння, третя група – про музичних діячів, а четверта – про діячів театру та кіно.

У процесі підготовки учні шукали інформацію в Інтернеті, відвідали краєзнавчий музей, музичну та художню школу Ірпеня, зверталися за допомогою до вчителів історії та літератури.

Учні здійснили серйозну дослідницьку та творчу роботу. Зібраний учнями матеріал зберігається у ЗЗСО, а отже, його можна використати у подальшій освітній діяльності вчителів. Головним є те, що учні інших класів також зацікавилися цим видом діяльності. Попри низький рівень знань англійської мови, вони виявили бажання підготувати подібні проектні роботи.

Додаток 1

Навчальне заняття з англійської мови у 12 класі «CITY VS COUNTRY: WHERE'S THE BETTER PLACE TO LIVE?»

Objectives:

- to develop the students pair and group communicative skills;
- to improve students listening skills;
- to develop a creative way of thinking;
- to teach students to be tolerant to other peoples opinion;
- to enrich students knowledge on the topical issues.

Procedure:

1. Warming up (Announcing the topic of the lesson).

Epigraph:

God made the country, and man made the town. (William Cowper)

Teacher: Do you know what's the topic of our lesson?
Students give possible answers.

Teacher: OK. But in order to understand the real topic of our discussion listen to this dialogue. (Students are listening to the dialogue “On the train”):

LISTENING

- I'm going to have a rest. The Black Sea is just for me.
- So am I. I've got a new job. I'm so happy I'm going to live in Kyiv.
- Are you? Oh, I lived in Kyiv 5 years ago.
- Did you like it?
- Not very much.
- Why not?
- Well, there were too many people; and there was too much noise.
- Oh, I love crowds and noise!
- Well, I do not ... I do not like pollution.
- What do you mean?
- Oh, there is not enough fresh air in Kyiv.

- But there're a lot of parks.
- Yes, I know ... and some people sleep in them.
- Why?!
- Because they are not enough flats and houses.
- I still prefer big cities.
- But why?
- I was born in a small country village. It was too quite. There was not much to do. That's why young people go to Kyiv.
- But Kyiv is too expensive for young people.
- But they still go ... they want excitement.
- Hm ... I do not want excitement. I just want a quiet life, that's all.

Teacher: Now children, comment on the situation. What is the real idea of our discussion?

Students name the topic of the lesson.

SPEAKING

Teacher: Let us divide our group into two parts: “city-dwellers” and “countrymen” and then we will see what are the advantages and disadvantages of living in a city or in a village.

Students were divided into 2 groups and had prepared some answers at home in order to be ready for discussion during the lesson.

GROUP WORK

City-dwellers

S1: Kyiv is so beautiful. It has a lot of beautiful churches, palaces and historic buildings. Some places are unforgettable. Such as St. Andrew's Descent with St. Andrew's Church, St. Michael's Gold-Domed Cathedral and St. Sofia Cathedral, Kyiv Pechersky Lavra Monastery and Maidan Nezalezhnosti.

S2: A big city has a lot of shopping centres. I like the shops that we have in the city. I would be really boring to live somewhere you couldn't go shopping easily.

S3: Some people say that there are too many tourists in Kyiv and not enough hotels for them. I think we need tourism, because tourists bring money.

S4: I love living here. On the one hand I can enjoy the buzz of my city with its great mix of people. On the other hand I like beautiful countryside and have Europe on my doorstep.

S5: The city is big. I can go where I like. There are a lot of places to go if you want to have a fun. We have a lot of cinemas, theatres, clubs and restaurants for those who want to relax.

S6: If I am not mistaken, we are speaking about advantages of living in a big city. We can't forget about the fastest way to commute using the underground. It opens at 6:00 am and closes at 1:00 am. Today there are than 30 stations all over the city. Don't miss the chance to visit some of the oldest metro stations. Many of them are like underground palaces.

S7: Life in a city is good because it's a free place with lots of opportunities for young people. There are a lot of schools in the city and you can make a choice.

Countrymen

S1: Kyiv is beautiful but like many other big cities it also has problems. There are too many people in the

cities. People go to the cities to find work. There are enough jobs for them but there aren't enough places for them to live. There are a lot of homeless people in the city. When it's a cold night, I think about everyone in the streets.

S2: There is too much pollution in the city. People don't want to put their rubbish into a rubbish bin. The Dnipro river is polluted. There are a lot of factories, plants and petrol stations next to the banks.

S3: In my opinion the most important thing for us is fresh air, but in a big city we have nothing of the kind. There are too many cars in the streets and the traffic jams. Remember Kyiv on Fridays. Awful thoughts might go through your mind at the sight of the traffic jam. A lot of changes were brought by modern city civilization.

S4: We have really big motorway around the capital. Every morning on the radio we hear about jams and about parts of the road which we can avoid. One day soon we will hear "There is a traffic jam in all directions. If you are driving to work, we advise you to go back home".

S5: I am often late for classes because my bus is often late. I know how bad our public transport system in Ukraine is. We can't even use bikes, they really help to reduce pollution.

City-dwellers

S1: There are problems in the countryside, too. Most people live in small villages and work as farmers. They have a hard life. Sometimes there isn't enough rain and there are droughts. There isn't enough water for the crops. Sometimes there are floods and fire.

S2: Some places don't have enough hospitals and schools.

S3: Some young people don't know what to do, there are no jobs for them, so they spoil their health drinking alcohol.

S4: There are no any clubs, pubs or entertainment centers for spending their leisure time.

Countrymen

S1: I was born in a small village. My parents moved to Kyiv seven years ago. I miss the people who are so warm and friendly and I miss the wild, beautiful countryside near the town where there are so many hills and streams.

S2: My favorite town is Nosivka. It's in Chernigiv Region. First of all, it's a pretty place. Usually I go there in spring and summer. In spring it's green with beautiful red poppies. Some streets are narrow and there aren't many cars on them. There are some beautiful old houses. But despite the disadvantages there are lots of things to do in my town. You can take rides in boats and there is an open air cinema. You can fish, swim and sit in the sun.

S3: In a village a lot of people spend time gardening. Home-grown vegetables taste better than those in shops.

S4: The people in the village are very hospitable. It's great to live in a village. We can be outdoors all day.

S2: It's all so clean and natural here. There is plenty of work there – from growing vegetables, fishing to raising cattle. The local people offer a friendly welcome and specialities of the area to visitors in summer. The town has kept its character and charm.

S5: My grandparents live in a big city now but the used to live in the country. They had some chickens and a cows and grew vegetables but now they buy vegetables from a greengrocer. My granny used to make bread, cottage cheese but now she buys everything at market. But she isn't happy about this. She says people have become lazier and she doesn't like frozen food. And my granddad says fresh food used to taste a lot better when he was a boy.

S6: I don't want to live anywhere else but in Ukraine. I was born here and I'm not going to leave my homeland. But I like some European countries very much. If I happen to live in Spain, I'll live in a small provincial town far from big cities. My house will be in the mountains where nature is wild and magic.

P7: When a person is looking for peace and a lovely environment, a quiet village surrounded by fields and woods is for him.

Teacher: Now I see that it's difficult to solve this problem. It's difficult to choose the place where you want to live. Thank you very much for your interesting discussion. It was really great. Now it's time to write down your homework. (The text about a young man who came to a big city searching for a well-paid job and a better life. But then he became fed up from city life and arrived home to the country-side).

Teacher: Read this text and answer the questions on the text. Thanks a lot. Good bye. See you soon.

Використані літературні джерела

1. Буряк В. К. Самостійна робота як вид навчальної діяльності школяра / В. К. Буряк // Рідна школа. – 2001. – № 9.
2. Дудін О. У. Загальноосвітня підготовка працюючої молоді : посібник / О. У. Дудін, Ф. К. Жежері, В. І. Чепелев та ін. ; за ред. В. І. Чепелева. – Київ : Рад. школа, 1981.
3. Есипов Б. П. Самостоятельная работа учащихся на уроках / Б. П. Есипов. – М. : Учпедгиз, 1991.
4. Лотман Ю. М. Биография – живое лицо / Ю. М. Лотман // Нов. мир. – 1985. – № 2.
5. Махмутов М. И. Современный урок / М. И. Махмутов. – М. : Педагогика, 1981. – 190 с.
6. Пометун О. Інтерактивні технології навчання: Теорія, практика, досвід : метод. посіб. / О. Пометун, Л. Пироженко ; за ред. О. І. Пометун. – Київ, 2002.
7. Пидкасистый П. И. Самостоятельная деятельность учащихся / П. И. Пидкасистый. – М. : Педагогика, 1972.
8. Осницький А. К. Психологія самостійності / А. К. Осницький. – М. : Нальчик, 1996.
9. Совенко В. Актуальні питання вечірньої школи / В. Совенко // Сучасна школа України. – 2009. – № 1.
10. Фат'янова О. Т. Організація самостійної роботи на уроках іноземних мов / О. Т. Фат'янова // Рідна школа. – 2003. – № 4.
11. Хакунова Ф. Л. Особенности организации самостоятельной работы обучаемых / Ф. Л. Хакунова // Начальная школа. – 2003. – № 1.

Bibliography

1. *Buriak V. K.* Samostiina robota yak vyd navchalnoi diialnosti shkoliara / V. K. Buriak // *Ridna shkola.* – 2001. – No 9.
2. *Dudin O. U.* Zahalnoosvitnia pidhotovka pratsiuiuchoi molodi : posibnyk / O. U. Dudin, F. K. Zhezheri, V. I. Chepeliev ta in. ; za red. V. I. Chepelieva. – Kyiv : Rad. shkola, 1981.
3. *Esypov B. P.* Samostoiatelnaia rabota uchashchykh-sia na urokakh / B. P. Esypov. – M. : Uchpedhyz, 1991.
4. *Lotman Yu. M.* Byohrafiia – zhyvoe lytso / Yu. M. Lotman // *Nov. myr.* – 1985. – No 2.
5. *Makhmutov M. Y.* Sovremennyi urok / M. Y. Makhmutov. – M. : Pedahohyka, 1981. – 190 s.
6. *Pometun O.* Interaktyvni tekhnolohii navchannia: Teoriia, praktyka, dosvid : metod. posib. / O. Pometun, L. Pyrozhenko ; za red. O. I. Pometun. – Kyiv, 2002.
7. *Pydkasystyi P. Y.* Samostoiatelnaia deiatelnost uchashchykh-sia / P. Y. Pydkasystyi. – M. : Pedahohyka, 1972.
8. *Osnytskyi A. K.* Psykholohiia samostiinosti / A. K. Osnytskyi. – M. : Nalchyk, 1996.
9. *Sovenko V.* Aktualni pytannia vechirnoi shkoly / V. Sovenko // *Suchasna shkola Ukrainy.* – 2009. – No 1.
10. *Fatianova O. T.* Orhanizatsiia samostiinnoi roboty na urokakh inozemnykh mov / O. T. Fatianova // *Ridna shkola.* – 2003. – No 4.
11. *Khakunova F. L.* Osobennosti orhanyzatsyyi samostoiatelnoi roboty obuchaemykh / F. L. Khakunova // *Nachalnaia shkola.* – 2003. – No 1.

